SUOMEN ILMASTOPANEELI
The Finnish Climate Change Panel

Talousvaliokunta 16.11.2021

U 56/2021 vp Komission ehdotus neuvoston direktiiviksi energiatuotteiden ja sähkön verotusta koskevan unionin kehyksen uudistamisesta

Markku Ollikainen
Ilmastopaneeli

Energiaverotus & vihreä siirtymä

Energiaverotus on vahva ohjauskeino

- Energian käyttö laajamittaista
- Hintaohjaus vaikuttaa energian käyttöön ja valintaan
- Energiaverotus ja CO_2-päästöjen ohjaus osin päällekkäisiä ohjauskeinoja (EU ETS)

Energian hinnan muutoksilla laajakantoisia vaikutuksia taloudessa

- Yritykset optimoivat hintojen mukaan, energian hinta vaikuttaa
- Maat verokilpailevat energian hinnoilla, minkä vuoksi harmonisoinnilla on etuja
- Yksi harmonisoinnin eduista olisi myös fossiilitukien poistaminen EU-alueella
- Energiaverotus perinteisesti tärkeä valtion verotulojen lähde

Fossiilisten energialähteiden käytön muutokset vaikuttavat KHK-päästöihin

- Päästökauppa tehokkain keino vaikuttaa energiankäytön päästöihin
- Loppukäytön näkökulmasta katsottuna energiaverotus i) ohjaa energian käytön vähentämiseen ja ii) kasvattaa energiatehokkuusinvestointien kannattavuutta

Ilmastopaneelin alustavia näkemyksiä

Ehdotus muuttaa merkittävästi energian suhteellisia hintoja

- **Turpeen verotus**: ainoa järkevä vaihtoehto on nostaa turpeen verotus kivihiilen tasolle, mikä olisi dramaattinen nousu turpeen hintaan (fossiilisten verojen lasku ei voi tulla kyseeseen)
- **Puun ja biomassan verotus**: verottomuudesta verolliseksi, merkittävä muutos
- **Liikennepolttonesteiden CO_2-verotus**: poistuisi ja riippuen bensa-diesel –hintojen toteuttamisesta hinta voisi joko laskea tai nousta
- **Kotitalouksien sähkön hinta**: laskisi veroasteen laskun myötä;
- **Sähkön verotus**: kytkentä kehittyneeseen lämmityspolttonesteeseen kyseenalainen

Taloudelliset vaikutukset epäselviä

- Turpeen käyttö muuttuisi kannattamattomaksi ja korostaisi investointeja polttoon perustumattomiin teknologioihin
- Biomassan käyttö metsäteollisuudessa tulisi kalliimmaksi, ja samalla biomassan käyttö voisi kasvaa väliaikaisesti lämmityksessä turpeen korvaajana
- Liikennepolttonesteiden hinnan lasku lisäisi liikennettä; lentoliikenteessä kustannukset kasvavat, ei juuri vaikutusta kysyntään; lento- ja laivaliikenteessä oma päästökauppansa
- Vedyn verotus laskee epävarmojen investointien kannattavuutta

Ilmastovaikutukset: epäselvät Suomelle

SUOMEN ILMASTOPANEELI
The Finnish Climate Change Panel

Turpeen verotus

- Turpeen käytön lasku laskee päästöjä
- Huom: käyttö laskisi muutenkin, joskin laskua hidastaa hallituksen nyt osoittama tuki turpeelle

Liikennepolttonesteiden verotus

- Kasvattaa/laskee tieliikenteen päästöjä riippuen veromuutoksesta
- Muut keinot silti tarpeen liikenteen päästöjen vähentämiseen taakanjakosektorin tavoitteiden vuoksi (esim. liikenteen päästökauppa)
- Lentoliikenteen verotuksen kasvu laskee vain hyvin marginaalisesti päästöjä

Biomassan verotus

- Lähiajan vaikutus riippuu siitä, kuinka paljon biomassa käyttö laskee metsäteollisuudessa ja kuinka paljon se kasvaa lämmityksessä

Vedyn verotus

- Laskee investointien tuottoa ja hidastaa investointeja vetyyn ja hidastaa CO_2-päästöjen vähentämistä prosesseista ja liikenteestä

Kokonaisvaikutusten analyysi Suomelle

- U-kirjeessä todetaan hyvin perustein, että komission mallinnus Suomelle ei ole luotettava, koska Suomen verojärjestelmää ei hallita
- Vaikutus Suomen taakanjakosektorin vähennysvelvoitteen saavuttamiseen tulisi arvioida erikseen – vaikutus tähänkin on epäselvä
- Päällekkäisen ohjauksen haaste: päästökauppa laajenee samalla kuin energiaverotusta muutetaan
- Suomen kannan muodostamiseksi olisi ensiarvoisen tärkeää tehdä johdonmukainen mallipohjainen analyysi ainakin koko energiasektorin kattavalla mallilla

SUOMEN
ILMASTOPANEELI
The Finnish Climate
Change Panel